

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/34/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8710204939
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:8710204939.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Eduarda Valenčina a JUDr. Mariána Hoffmanna, PhD., v spore žalobcu: A. B. C., nar. XX.X.XXXX, bytom D. XX/X, XXX XX C., zastúpený: Mgr. Maroš Ježík, advokát, Murgašova 86/1, 058 01 Poprad, proti žalovaným: 1) E. F., nar. X.XX.XXXX, bytom G. - H. XXXX/XX, XXX XX C., t.č. bytom I. I. J., K. XXX/X, zastúpený: Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., Námestie sv. Egídia 40/93, 058 01 Poprad, IČO: 44 250 029, 2a) L. F., nar. X.X.XXXX, bytom I. I. J., K. XXX/XX, 2b) M. F., nar. X.X.XXXX, bytom I. I. J., K. XXX/XX, 2c) mal. E. F., nar. X.X.XXXX, bytom I. I. J., K. XXX/XX, zastúpená otcom E. F., žalovaným v 1. rade, o zaplatenie 11.594,25 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 21C/72/2010-521 zo dňa 11.3.2021 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v zamietavom výroku čo do sumy 2356,768 eur s prísl. a vo výroku o trovách konania.

Priznáva žalovaným nárok na náhradu trov odvolacieho konania a dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd rozhodol takto:

I. Súd žalobu zamietá.

II. Žalovaným priznáva voči žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

2. Pôvodnou žalovanou v 2. rade bola D. F., nar. XX.X.XXXX, ktorá zomrela dňa XX.X.XXXX. Odvolací súd uznesením č.k. 17Co 34/2024-631 podľa § 63 a § 64 CSP rozhodol o pokračovaní v konaní s právnymi nástupcami.

3. Prvoinštančný súd v napadnutom rozsudku rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobca v spojení s písomným podaním zo dňa 21.6.2010 (čl. 28 súdneho spisu) pôvodne domáhal uloženia povinnosti žalovaným zaplatiť mu sumu 9.313,59 eur spolu s 8,5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 7.345,31 eur od 6.5.2008 do 31.12.2009, 10,5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 7.345,31 eur od 1.1.2009 do zaplatenia, s 8,5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 87,27 eur od 18.6.2008 do zaplatenia, s 8,5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 93,84 eur od 22.7.2008 do zaplatenia, s 8,5 % ročným úrokom z omeškania z ďalších mesačných splátok záloh v súvislosti s poskytovaním služieb, a zaplatenia náhrady trov konania.

Neskôr žalobca podaním zo dňa 7.11.2011 rozšíril žalobu o ďalšiu sumu, o ktorom rozšírení rozhodol prvoinštančný súd v uznesení na čl. 94 súdneho spisu a rozšírenie žaloby súd pripustil. Dôvodom rozšírenia nároku bola skutočnosť, že žalobca ako vlastník bytu platil za žalovných mesačné zálohy

správcovi bytu E-Byt Správa Domov s.r.o. za služby spojené s užívaním bytu, úhrady do fondu opráv a na správu spoločenstva, ktorí bývali v jeho byte. Rozšíril nárok o istinu za obdobie od mája 2010 do novembra 2011 o sumu 2.280,66 eur, ktorú žiadal priznať s úrokmi z omeškania za každú jednu mesačnú splátku.

Spolu na istine žalobca žiadal 11.594,25 eur. Uplatnil si príslušenstvo pohľadávky.

Žalobca v žalobe uviedol, že dňa 25.10.2007 OSBD Poprad postúpilo pohľadávku na postupníka I. I. v celkovej sume 7.345,30 eur (221.284,69 Sk), ktorú evidovali ako dlh k dvojizbovému družstevnému bytu č. XX na prízemí bytového domu J. N. G. O., súp. č. XXXX/XX v C.. Zaviazali sa, že prijímú I. I. za člena družstva a pridelia jej dvojizbový byt č. XX, v ktorom bývali žalovaní ako nájomcovia.

Následne I. I. dňa 5.5.2008 zmluvou o postúpení pohľadávky postúpila na postupníka - žalobcu pohľadávku v sume 7.345,30 eur, ktorú žalobca zaplatil p. I. dňa 5.5.2008, kedy bol vystavený príjmový pokladničný doklad. Žalobca sa stal zároveň aj vlastníkom dvojizbového bytu č. XX na základe zápisu Zmluvy o prevode vlastníctva bytu do katastra nehnuteľností pod č. V2613/8 v 1/1 podiele.

Žalobca ako výlučný vlastník bytu nemohol užívať byt, keďže v ňom bývajú žalovaní bez právneho titulu. Žalobcovi vznikla povinnosť v pravidelných mesačných platbách uhrádzať predpísané mesačné zálohy v období od 17.6.2008 do 20.4.2010 a aj za obdobie od 20.4.2010 do 4.11.2011. Žalobcovi tak vznikla škoda vo výške 11.594,25 eur.

Prvoinštančný súd vo veci prvýkrát rozhodol platobným rozkazom č.k. 5Ro/179/2010-33 zo dňa 24.6.2010. Proti tomuto platobnému rozkazu bol podaný odpor žalovanými.

Následne rozsudkom č.k. 21C/72/2010-122 zo dňa 11.5.2012 súd žalobe v celom rozsahu vyhovel.

Po podaní odvolania žalovanými Krajský súd v Prešove uznesením č.k. 17Co/110/2013-183 zo dňa 21.11.2013 prvoinštančný rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

V poradí druhým rozsudkom č.k. 21C/72/2010-221 zo dňa 9.10.2019 prvoinštančný súd žalobe v celom rozsahu vyhovel. Proti tomuto rozsudku podali žalovaní odvolanie a odvolací Krajský súd v Prešove uznesením č.k. 17Co/56/2015-260 zo dňa 6.8.2015 prvoinštančný rozsudok zrušil a vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Následne bol vydaný rozsudok, ktorý je predmetom terajšieho odvolacieho prieskumu č.k. 21C/72/2010-521 zo dňa 11.3.2021.

4. Prvoinštančný súd v prejednávanej veci vykonal dokazovanie a zistil, že predmetom konania je zaplatenie sumy 11.594,25 eur s prísl. Táto suma pozostáva zo sumy 7.345,31 eur (221.284,69 Sk) s prísl. uplatňovanej žalobcom, z titulu zmluvy o postúpení pohľadávky, uzavretej medzi žalobcom ako postupníkom a I. I. ako postupcom dňa 5.5.2018, kde za uvedené postúpenie žalobca zaplatil I. I. dňa 5.5.2008 požadovanú sumu, čo vyplýva z príjmového pokladničného dokladu. I. I. získala túto pohľadávku postúpením od OSBD Poprad ako postupcom na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 25.10.2007.

Ďalšia časť uplatňovaného nároku predstavuje sumu 4.248,94 eur, a to 1.960,28 eur za obdobie od 17.6.2008 do 20.4.2010 a vo výške 2.280,66 eur za obdobie od 5.10.2010 a vo výške 2.280,66 eur za máj 2010 do novembra 2011, ide o úhrady zaplatené žalobcom ako vlastníkom bytu.

Postupca OSBD Poprad a postupník I. I. uzavreli dňa 25.10.2007 zmluvu o postúpení pohľadávky podľa § 524 – 530 Občianskeho zákonníka. Podľa článku 2 zmluvy, pohľadávkou postupcu sa má na myslí pohľadávka z dôvodu neplatenia úhrad za užívanie dvojizbového družstevného bytu č. 49 na prízemí bytového domu Váh na G. O. súp. č. XXXX/XX v C.. Pôvodný dlžník E. F. a D. F. dlhovali veriteľovi, teda OSBD Poprad, sumu 221.284,69 Sk, z toho je 79.870,69 Sk istina, ďalej suma 5.000 Sk ako záloha na vyúčtovanie nákladov za rok 2007, poplatky z omeškania vo výške 136.414 Sk. Žalovaným podľa uvedeného postúpenia pohľadávky zanikol nájomný vzťah k bytu, členský podiel vo výške 40.569,85 Sk bude započítaný do výšky dlhu. Ďalej bolo dohodnuté, že nadobúdateľ pohľadávky zaplatí túto pohľadávku veriteľovi, teda postupcovi OSBD Poprad a bude I. I. pridelený dvojizbový byt. Uhradí aj všetky poplatky a ak nebude dlh zaplatený, zmluva stráca platnosť (článok II. a III. zmluvy). Poukázal na čl. IV. zmluvy a na prechod ešte nevyčíslených pohľadávok na „prístupujúceho postupníka“, teda na p. I. I..

Prvoinštančný súd aplikujúc ust. § 34 a § 37 Občianskeho zákonníka považoval túto zmluvu za neurčitú, aplikoval aj ust. § 39 Občianskeho zákonníka a ust. § 524 ods. 1, 2 OZ, § 526 ods. 1, 2 OZ, § 527 ods. 1 OZ, § 451 ods. 1, 2 OZ, § 454 OZ a ďalej ust. § 685 ods. 1, 2 OZ, § 710 ods. 1, 3 OZ a aj ust. § 16 ods. 1 zákona č. 182/93 Z.z., § 16 ods. 2 a § 16 ods. 3 tohto zákona. Dospel k záveru, že, vzhľadom na to, že v zmluve o postúpení pohľadávky z OSBD Poprad na I. I. je uvedené, že žalovaným v dôsledku existencie dlhu zanikol nájom predmetného bytu, toto ustanovenie nie je v súlade so zákonom. Ďalej zákonu odporuje aj prejav vôle OSBD Poprad o započítaní členského podielu na dlh žalovaných. Uviedol,

že v čl. II. sú uvedené jednotlivé sumy prevádzaného dlhu neurčito, nezrozumiteľne, čo pokračuje v čl. III., kde nie sú jednotlivé sumy špecifikované, keď v bode 3 je uvedené, že postupník uhradí poplatky z omeškania na základe rozhodnutia P-OSBD Poprad a v bode 4 je postupník označený ako „prístupujúci dlžník“ a v článku IV. ako „prístupujúci postupník“. Celý článok IV. súd vyhodnotil pre nezrozumiteľnosť a neurčitosť za neplatný.

Prvoinštančný súd ďalej zistil z pripojeného spisu 12C/247/2014, že OSBD Poprad oznamovalo toto postúpenie pohľadávky písomným podaním zo dňa 29.10.2007 žalovanému v 1/ rade, ktorému zásielka doručená nebola a žalovanej v 2/ rade, ktorá si zásielku prevzala. V oznámení je uvedené, že zmluvou o postúpení pohľadávky uzavretou dňa 25.10.2007 postúpili pohľadávku v celkovej výške 221,284,69 Sk postupníkovi, postupník však špecifikovaný v tomto právnom úkone nie je.

Na základe uzatvorenej dohody o postúpení pohľadávky medzi OSBD Poprad a I. I. došlo k uzatvoreniu nájomnej zmluvy medzi OSBD Poprad a I. I. na sporný byt, táto nájomná zmluva však neskôr bola vyhlásená za neplatnú.

Keďže ďalší právny úkon, a to zmluva o postúpení pohľadávky medzi žalobcom a I. I. je tá, od ktorej žalobca odvodzuje svoju aktívnu vecnú legitímáciu, potom, vzhľadom na predchádzajúce zistenia o absolútnej neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky z 25.10.2007, je absolútne neplatná, potom aj ďalší vzťah, ktorý mal vzniknúť so žalobcom na základe zmluvy o postúpení pohľadávky medzi I. I. a D. B. C. zo dňa 5.5.2008 je absolútne neplatný, pretože tento druhý vzťah nikdy zákonne nevznikol.

Žalobca nepreukázal svoju aktívnu vecnú legitímáciu a ani pasívnu vecnú legitímáciu žalovaných.

Prvoinštančný súd ďalej poukázal aj na to, že nájomný vzťah medzi OSBD Poprad a žalovanými, ktorý vznikol na základe platnej nájomnej zmluvy podľa § 685 - 686 Občianskeho zákonníka zo dňa 9.12.1996 naďalej trvá. Podľa tejto zmluvy uzatvorenej na dobu neurčitú, nájomcovia boli povinní platiť nájomné a úhrady za plnenia poskytované s užívaním bytu podľa výmery nájomného, a preto im bezdôvodné obohatenie na úkor žalobcu nevzniklo, keďže si svoje povinnosti plnili voči OSBD Poprad.

Dospel k záveru, okrem nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v oboch uplatnených nárokoch aj na nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaných vo vzťahu k bezdôvodnému obohateniu, ktoré malo vzniknúť tým, že žalobca platil na účet správcu E-Byt Správa Domov s.r.o., Hraničná 5, Poprad v čase, keď bol vlastníkom bytu.

Preto prvoinštančný súd žalobu zamietol.

O trovách konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1, 2 CSP, keď vychádzal zo zásady úspechu vo veci. Úspešným žalovaným súd priznal voči žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5. Súbežne s prejednávanou vecou, pôvodne pod sp. zn. 12C/14/2009, neskôr po zrušení veci dovolacím súdom pod sp. zn. 12C/247/2014, bolo vedené konanie o neplatnosť nájomných zmlúv a kúpnych zmlúv. Rozsudkom č.k. 12C/147/2014-122 zo dňa 20.6.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove pod č.k. 4Co/78/2018-231 bolo rozhodnuté, že nájomná zmluva medzi OSBD Poprad a Svetlanou Scherfelovou je neplatná, že nájomná zmluva medzi OSBD Poprad a P. L. je neplatná, že nájomná zmluva medzi OSBD Poprad a D. B. C. je neplatná, že kúpna zmluva medzi OSBD Poprad a D. B. C. je neplatná. Všetko ide o nájomný vzťah a kúpu bytu č. XX na prízemí bytového domu J. na G. O. XXXX/ XX J. C.. Ďalej bolo rozhodnuté, že kúpna zmluva medzi D. B. C. a Q. J. je neplatná.

6. Proti tomuto rozsudku č.k. 21C/72/2010-521 v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Považuje rozhodnutie prvoinštančného súdu za nesprávne. Dôvody vidí v ust. § 365 ods. 1 písm. c/, f/ a h/ CSP. V odvolaní žalobca uviedol, že svoj nárok si uplatňuje na sumu 11.594,25 eur s prísl., kde suma pozostáva z prvej časti 7.345,31 eur, ktorú si od žalovaných uplatňuje titulom nadobudnutia postúpením pohľadávky od I. I. podľa zmluvy o postúpení pohľadávky z 5.5.2008, za túto pohľadávku riadne I. I. zaplatil. I. I. túto pohľadávku nadobudla pôvodne od OSBD Poprad.

Druhá časť uplatňovaného nároku v sume 4.248,94 eur predstavuje bezdôvodné obohatenie z titulu platenia poplatkov za služby spojené s užívaním bytu správcovi bytového domu žalobcom v období od 17.6.2008 do 20.4.2010 vo výške 1.968,28 eur a za obdobie od mája 2010 do novembra 2011 v sume 2.280,66 eur. Svedok F. F. uviedol, že I. I. sumu 7.345,31 eur riadne zaplatila a túto sumu zaplatili aj žalovaní na základe zmluvy o vzájomnom vysporiadaní z 25.2.2020. Dátum 25.10.2007 je rozhodujúci pre posúdenie, či žalovaný plnením sumy 21.000 Sk dňa 9.11.2007 na účet SVB blok Váh, sumy 50.000 Sk dňa 5.11.2007 na účet SVB blok Váh a sumy 150.285 Sk dňa 21.1.2008 na účet OSBD Poprad sa zbavili riadnym spôsobom svojho záväzku voči pôvodnému veriteľovi. Žalobca tvrdil, že nie, pretože vlastníkom postupovanej pohľadávky sa stala I. I. dňa 25.10.2007, teda pred dňom prvej z uvedených troch platieb. Len plnením k rukám žalovanej sa mohli žalobcovia tohto záväzku zbaviť.

Ďalej žalobca v odvolaní uviedol, že medzi OSBS Poprad a I. I. bola vôľa postúpiť pohľadávku. Prehlásil, že ku dňu podpísania zmluvy o postúpení pohľadávky táto pohľadávka reálne existovala. Článok III., ktorý rieši len výšku odplaty za postupovanú pohľadávku a spôsob jej úhrady nie je pre obsah zmluvy podstatným. Ustanovenie § 527 ods. 1 OZ určuje náležitosti dohody o postúpení pohľadávky, vyžaduje sa len dojednanie o postúpení pohľadávky a špecifikáciu pohľadávky, čo zmluva z 25.10.2027 obsahuje. Keďže dojednanie nemusí byť odplatné, odplata pre takú zmluvu nie je podstatná.

Druhá časť nároku na zaplatenie 4.248,94 eur predstavuje úhradu žalobcu za plnenia poskytované v súvislosti s užívaním bytu, keď tieto povinnosti na základe nájomnej zmluvy s OSBD Poprad mali žalovaní.

Preto záväzok žalovaných zaplatiť žalobcovi bezdôvodné obohatenie aj v tejto sume je daný.

Skúmanie aktívnej legitímácie v spore je povinnosťou súdu hneď na začiatku sporu, nie až po 10 rokoch trvania sporu.

Žalobca v odvolaní namietal arbitrárnosť súdneho rozhodnutia. Žiadal, aby pri rozhodovaní o trovách konania bolo aplikované ust. § 257 CSP a ako dôvod hodný osobitného zreteľa aby súd zohľadnil všetky skutkové okolnosti, ktoré vyšli v priebehu konania najavo v konaní pod sp. zn. 12C 247/2014 a ktorých vznik žalobca nezapríčinil a nespôsobil.

Žiadal rozsudok prvoinštančného súdu zrušiť a vrátiť na nové prejednanie, alebo žalobe žalobcu v celom rozsahu vyhovieť.

7. K odvolaniu žalobcu zaujali písomné stanovisko žalovaní. Mali za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne. Ak aj žalobca plnil namiesto žalovaných dlh, ktorý neexistoval, je to len na jeho ťarchu, prípadne má právo domáhať sa náhrady voči tomu, kto ho v tom ohľade uviedol do omylu. Navyše, údajný dlh žalovaných na úhradách v sume 7.345,31 eur ani reálne v čase jeho úhrady žalobcom neexistoval. Žalovaní túto sumu uhradili v prospech účtu OSBD Poprad dňa 5.11.2007 sumou 50.000 Sk, dňa 9.11.2007 sumou 21.000 Sk a dňa 21.1.2008 sumou 150.285 Sk.

Pokiaľ sa týka uplatňovanej sumy 4.248,94 eur, vzhľadom na platnosť nájomnej zmluvy, uzavretej medzi OSBD Poprad a žalovanými, boli žalovaní povinní platiť úhrady za plnenia poskytované s užívaním bytu sami. Žalobca plnil tieto úhrady za žalovaných, vzniklo podľa žalobcu na strane žalovaných bezdôvodné obohatenie. Žalobca však nikdy úhrady neplnil za žalovaných. Paralelne so žalobcom tie isté úhrady platili aj žalovaní v prospech OSBD. Len tento subjekt bol oprávnený dané platby za služby spojené s užívaním bytu vyberať a spravovať. Akékoľvek iné nároky môže si žalobca vymáhať od OSBD, ktoré prijímalo za ten istý byt platby od žalovaných, ako aj od žalobcu. Platby plnili riadne, výlučne do rúk OSBD a následne aj k rukám správcu bytového domu.

Vo vzťahu k trovám konania uviedli, že prvoinštančný súd vo veci rozhodol správne. Nie je spravodlivé, aby ten, kto dôvodne bránil svoje porušené alebo ohrozené práva, alebo právom chránené záujmy, nezískal náhradu trov konania, ktoré pri tomto konaní dôvodne vynaložil. Žalobca si uplatnil nárok prostredníctvom kvalifikovanej právnej pomoci to, že žalobca nebol úspešný, musí za tieto trovy zodpovedať sám. To, že žalobca nie je aktívne vecne legitimovaný a žalovaný pasívne vecne legitimovaný, žalovaní namietali od počiatku konania. Žiadali, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Pokiaľ sa týka aplikácie § 257 CSP uviedli, že pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd prihliadať na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania, ale aj si všimnúť okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní.

8. Krajský súd v Prešove rozsudkom č.k. 17Co/54/2021-564 zo dňa 27.10.2022 rozhodol takto:

I. Mení prvoinštančný rozsudok v zamietavom výroku čo do sumy 2.356,768 eur s prísl. tak, že žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 2.356,768 eur s 9 % úrokom z omeškania od 9.7.2010 do zaplatenia do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti potvrdzuje rozsudok o zamietnutí žaloby.

III. Žalovaným v 1. a 2. rade priznáva nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 59,346 % s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne prvoinštančný súd samostatným uznesením po právoplatnosti tejto veci.

Odvolací súd čiastočne potvrdil prvoinštančný rozsudok v rozsahu zamietnutia uplatneného nároku na úhradu 4.988,54 eur (150.285 Sk) ako časti postúpenej pohľadávky a v rozsahu 4.248,94 eur ako uplatnený nárok na žalobcom realizované úhrady v súvislosti s užívaním bytu žalovanými. V rozsahu sumy 2.356,768 eur (21.000 Sk a 50.000 Sk), ktorá mala byť tiež predmetom postupovania pohľadávok rozsudok zmenil a žalobe vyhovel.

Na rozdiel od prvoinštančného súdu odvolací súd dospel k záveru, že k postúpeniu pohľadávky dňa 25. 10. 2007 z OSBD Poprad na I. I. vo výške 221.284,69 Sk došlo, pretože zákon s takýmto postupom ráta a k uzatvoreniu zmluvy o postúpení pohľadávky mohlo dôjsť, pretože ku dňu postúpenia pohľadávky, takáto pohľadávka OSBD Poprad voči žalovaným existovala. Túto okolnosť v priebehu celého konania nenamietala žiadna z procesných strán. Následne po postúpení pohľadávky bolo povinnosťou OSBD Poprad ako postupcu bez zbytočného odkladu oznámiť dlžníkom, teda žalovaným, že došlo k postúpeniu pohľadávky na nového postupníka. Oprávnenie oznámiť mala aj I. I., ktorá by však musela podľa § 526 ods. 2 OZ žalovaným preukázať aj právny úkon, na základe ktorého pohľadávku nadobudla. Ako to vyplýva z jej výpovede, takýto úkon voči žalovaným I. I. nevykonala. Túto povinnosť si podľa názoru odvolacieho súdu nesplnil ani OSBD Poprad, pretože v oznámení neoznačil nového veriteľa (postupníka).

Odvolací súd z vkladov v hotovosti na účet v mesiacoch november a január 2007 - 2008 vyvodil, že na účet OSBD Poprad žalovaní zaplatili z celkového dlhu len sumu 150.285 Sk dňa 21. 1. 2008. OSBD Poprad túto platbu prijal. Ostatné dve platby 21.000 Sk a 50.000 Sk neboli určené na účet OSBD Poprad, teda na účet postupcu, ale na účet Spoločenstva vlastníkov bytov bloku Váh v Poprade, ktorý nebol postupcom pohľadávky žalovaných. V tomto rozsahu žalovaní plnili v prospech subjektu, ktorý nebol ich postupcom a v tejto časti nič nebránilo I. I., aby svoju pohľadávku platne a riadne postúpila žalobcovi. Dňa 5. 5. 2008 pri uzatváraní druhej zmluvy o postúpení pohľadávky medzi I. I. ako postupcom a Mgr. René Pribylincom ako postupníkom bola opäť postupovaná celá pohľadávka vo výške 221.284,69 Sk, ktorú nadobudla I. I. od OSBD Poprad, avšak, vzhľadom na to, že už táto pohľadávka bola čiastočne žalovanými uhradená vo výške 150.285 Sk v prospech pôvodného postupcu, k platnému postúpeniu pohľadávky medzi I. I. a D. B. C. došlo len vo zvyšku, a to v rozsahu 21.000 Sk a 50.000 Sk, ktoré na účet pôvodného postupcu uhradené žalovanými v čase postúpenia pohľadávky na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 5. 5. 2008 uhradené žalovanými neboli. Preto odvolací súd dospel k záveru, že čiastočne uplatnený nárok žalobcu čo do sumy 71.000 Sk, teda 2.356,768 eura voči žalovaným z titulu postúpenia pohľadávky je dôvodný. Vo zvyšku už pohľadávka v čase postúpenia pohľadávky dňa 5. 5. 2018 na žalobcu bola uhradená v prospech pôvodného postupcu v rozsahu 150.285 Sk, preto v tejto časti odvolací súd nárok žalobcu čiastočne považoval za nedôvodný a tento mu nepriznal, čiastočne za dôvodný a rozhodnutie prvoinštančného súdu zmenil a žalobe vyhovel.

Vo vzťahu k druhému uplatnenému nároku (na zaplatenie bezdôvodného obohatenia žalovaných vo výške 4.248,94 eura s príslušnými úrokmi) sa odvolací súd plne stotožnil so záverom súdu prvej inštancie O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, 2 CSP, v spojení s ust. § 255 ods. 2 CSP. Aplikoval pritom postup podľa § 262 ods. 1, 2 CSP a skúmal mieru úspechu strán sporu a dospel k záveru, že žalobca bol v konaní úspešný v rozsahu 20,327 %. Žalovaní boli úspešní v rozsahu 79,673 %. Rozdiel úspechu oboch sporových strán je 59,346 % v prospech žalovaných. Preto žalovaným priznal nárok na náhradu trov celého konania voči žalobcovi v rozsahu 59,346 %.

9. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. b) a f) CSP.

Dovolací súd po tom, čo zistil dôvodnosť dovolacích dôvodov, rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti, teda v časti, ktorou zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a uložil žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 2.356,768 eur s prísl. a výrok o trovách konania zrušil a vrátil na ďalšie konanie (uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/113/2023 zo dňa 27.6.2024).

V uznesení dovolací súd uviedol, že odvolací súd dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako prvoinštančný súd bez vykonania vlastného dokazovania alebo jeho zopakovania v odvolacom konaní, čím porušil práva žalovaných na spravodlivý súdny proces. Zároveň v čase rozhodovania odvolacieho súdu už žalovaná v 2. rade nežila.

Dovolací súd vo veci vyslovil záväzný právny názor v procesnej aj hmotnoprávnej rovine, ktorým je odvolací súd viazaný (§ 455 CSP) a tento aj v plnej miere rešpektuje.

10. Odvolací súd preto opätovne, v rámci kompetencií podľa § 34 CSP preskúmal napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu, už len v rozsahu uplatneného nároku na 2.356,768 eur (21.000 Sk a 50.000 Sk) v zmysle zásad uvedených v § 379 a nasl. CSP a § 455 CSP, vo veci nariadil odvolacie pojednávanie, na ktorom zopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu tak, aby o tejto časti nároku mohol rozhodnúť rešpektujúc aj názor dovolacieho súdu a dospel k záveru, že aj v tomto rozsahu je potrebné rozsudok prvoinštančného súdu potvrdiť.

Odvolací súd vo veci zopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu, a to všetkými relevantnými listinami viažucími sa na predmet odvolacieho konania a prečítal obsah svedeckých výpovedí svedkov I. I. a F. F.,

z ktorých dôkazov odvolací súd zistil, že k zmene skutkového stavu zisteného prvoinštančným súdom a zisteného v odvolacom konaní nedošlo.

Na odvolacom pojednávaní zástupca žalovaného v 1. rade navrhol pripojiť a oboznámiť výpoveď p. I. I. zo spisu 12C/247/2014, kde sa ako svedkyňa mala vyjadriť, že za postúpenie pohľadávky z OSBD Poprad na jej osobu bytovému družstvu nič neuhrádzala.

Odvolací súd vyhodnotením doterajšieho skutkového stavu, držiac sa dovolacím súdom vysloveného právneho názoru na hľadanie odpovede na kľúčovú okolnosť, či zmluva o postúpení pohľadávky z 25.10.2007 je platná z hľadiska prieskumu jej obsahu dospel k záveru, že okolnosť, či I. I. zaplatila alebo nezaplatila ako postupník OSBD ako postupcovi kúpnu cenu je pre rozhodnutie o predmete odvolacieho konania bez právneho významu a nijako by skutkový stav bližšie nedoplnila či zmenila. Preto odvolací súd uvedený návrh na doplnenie dokazovania zamietol.

11. Žalobca ako odvolací dôvod v odvolaní uviedol ust. § 365 ods. 1 písm. c), f), h) CSP. Odvolací súd skúmal tvrdené vady konania a rozhodovania prvoinštančného súdu.

12. Podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

Zákonné obsadenie súdu sa považuje za procesnú podmienku na strane súdu. Z obsahu spisu odvolací súd nezistil, že by vo veci rozhodoval sudca, ktorý by sám oznámil dôvody svojho vylúčenia predsedovi súdu a ani niet žiadnej námietky vznesenej stranou sporu na okolnosti, ktoré by mali sudcu z prejednávania či rozhodovania veci vylúčiť. Odvolací súd nezistil, že by súd bol nesprávne obsadený a že by vec prejednal sudca, ktorému vec nebola pridelená na konanie a rozhodovanie v súlade s platným rozvrhom práce. Preto uvedený odvolací dôvod odvolací súd nepovažoval za daný.

13. Žalobca ďalej ako odvolací dôvod uviedol, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP). Spôsoby vytvárania skutkového základe rozhodnutia sú stanovené zákonom (§ 215 CSP). Súdne rozhodnutie trpí skutkovými vadami, ak bol nesprávne vytvorený jeho skutkový základ. Súd vykoná dôkazy navrhnuté stranami sporu, ktoré hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Vyhodnotenie dôkazov súd uvedie v odôvodnení rozhodnutia (§ 220 ods. 2 CSP). Prvoinštančný súd vykonané dôkazy vo veci vyhodnotil správne, v hodnotení dôkazov odvolací súd nezistil žiadnu ľubovôľu, úvaha a výsledok hodnotení dôkazov prvoinštančný súd ustálil do správne zisteného skutkového stavu v súlade s pravidlami formálnej logiky. Správne zistený skutkový stav je prvým predpokladom pre riadne právne posúdenie veci.

14. Podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesprávne právne posúdenie veci predstavuje právnu vadu rozhodnutia. Tento odvolací dôvod je naplnený v prípade, keď na zistený skutkový stav súd buď neaplikoval príslušnú právnu normu, alebo aplikoval nesprávnu právnu normu, alebo obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval alebo správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval.

Ani uvedený odvolací dôvod odvolací súd nepovažuje za dôvodný. Prvoinštančný súd pre posúdenie základnej otázky, ktorú nakoniec vo svojom dovolacom rozhodnutí zvýraznil aj dovolací súd, a to, či zmluva o postúpení pohľadávky z 25.10.2007 je platná, je pre posúdenie veci kľúčová.

15. Podľa § 34 OZ právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

Podľa § 37 ods. 1 OZ právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 524 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. S postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené.

Podľa § 526 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka postúpenie pohľadávky je povinný postupca bez zbytočného odkladu oznámiť dlžníkovi. Dokiaľ postúpenie pohľadávky nie je oznámené dlžníkovi, alebo dokiaľ postupník postúpenie pohľadávky dlžníkovi nepreukáže, zbaví sa dlžník záväzku plnením

postupcovi. Ak postúpenie pohľadávky oznámi dlžníkovi postupca, nie je dlžník oprávnený sa dožadovať preukázania zmluvy o postúpení.

Podľa § 527 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak sa dojednalo postúpenie pohľadávky za odplatu, zodpovedá postupca postupníkovi, ak a) postupník sa nestal namiesto postupcu veriteľom pohľadávky s dohodnutým obsahom, b) dlžník splnil postupcovi záväzok skôr, než bol povinný ho splniť postupníkovi, c) postúpená pohľadávka alebo jej časť zanikla započítaním nároku, ktorý mal dlžník voči postupcovi.

16. Princiálne pre posúdenie dôvodnosti nároku žalobcu na prejednávany nárok pozostávajúci zo sumy 2.356,768 eur (21.000 Sk a 50.000 Sk) je okolnosť viažuca sa na nárok, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté (4.988,54 eur = 150.225 Sk), a s ktorým zdieľajú ten istý skutkový a právny stav, a to odpoveď na otázku, či zmluva o postúpení pohľadávky z 25.10.2007 je alebo nie je platná, a teda následne či mohol alebo nemohol žalobca uvedenú istinu postúpením pohľadávky najskôr z OSBD Poprad na I. I. (zmluva z 25.10.2007) a následne zo I. I. na žalobcu (zmluva z 5.5.2008) nadobudnúť, či teda žalobcovi svedčí hmotné právo, či je nositeľom subjektívneho práva, o ktorom sa v konaní rozhoduje.

Prvoinštančný súd zamietol žalobcu vo vzťahu ku sume 7.345,31 eura, ktorej súčasťou je aj suma 2.356,768 eur, z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie žalobcu, lebo Zmluva o postúpení pohľadávky uzavretá medzi I. I. (postupník) a OSBD Poprad (postupca) zo dňa 25.10.2007 je podľa § 37 a § 39 OZ absolútne neplatná, pretože nie je zrozumiteľne a určite vyjadrená cena za postúpenie pohľadávky, keďže bolo zistené, že sa jedná o odplatné postúpenie pohľadávky a I. I. nenadobudla pohľadávku platne, preto aj následne Zmluva o postúpení pohľadávky uzavretá medzi ňou ako postupcom a žalobcom ako postupníkom je neplatná, aj keď žalobca jej vyplatil 221.284,70 Sk (7.345,31 eur).

Odvolačný súd zistil zo zopakovaného dokazovania a z obsahu písomnej zmluvy o postúpení pohľadávky z 25.10.2007, že nie je možné jednoznačne identifikovať dohodnutú cenu za postupovanú pohľadávku uvedenú v bode II. tejto zmluvy.

Ust. § 524, § 527 OZ umožňuje totiž postúpiť pohľadávku tretej osobe za odplatu alebo bezodplatne.

V danom prípade je jednoznačné, tak ako zistil prvoinštančný súd a nerozporovali to strany sporu a ani nebolo z dokazovania zistené iné, že zmluva z 25.10.2007 o postúpení pohľadávky má odplatný charakter a postupník, I. I. je povinná za postúpenú pohľadávku splniť protiplnenie (odplatu), ktorú špecifikovali v bode III. zmluvy.

Ako uviedol prvoinštančný súd, špecifikácia odplaty je neurčitá (§ 37 ods. 1 OZ) a odporuje zákonu (§ 39 OZ), je preto dojednanie o odplate absolútne neplatné. Absencia platného dojednania ceny odplaty za postupovanú pohľadávku má za následok neurčitosť samotnej zmluvy o postúpení pohľadávky, zakladajúcu jej neplatnosť podľa § 37 ods. 1 OZ. Ak bola dohodnutá odplatná cena (postúpenie pohľadávky), v takom prípade platné dojednanie odplaty je podmienkou platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky.

V danom prípade ani zopakovaním dokazovania pred odvolacím súdom nebolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že odplata je určitá, zrozumiteľná, jednoznačná a v súlade so zákonom.

Preto, keďže sporná pohľadávka, ktorá bola súčasťou ostatných pohľadávok postupovaných z OSBD Poprad na I. I. nebola postúpená platne, I. I. nenadobudla k pohľadávkam žiadne práva. Preto nemohla pohľadávku, ktorá nebola na ňu prevedená platne ani platne ďalej postúpiť na žalobcu Zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 5.5.2008. Nič na tom nemení ani to, že žalobca predložil doklad o úhrade sumy 221.284,69 eur v prospech I. I.. Na žalobcu neboli prevedené práva, ktorých ochrany sa v tomto spore domáha. Preto nie je vo veci aktívne vecne legitimovaným subjektom a nesvedčí mu hmotné právo. Preto mu súd vyhovením žalobe nemôže poskytnúť ochranu.

16. Odvolací súd podrobil prieskumu aj pohľadávku, ktorá bola prevádzaná v zmluve z 25.10.2007 z OSBD Poprad na I. I.. Prvoinštančný súd v dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na zmluvné konštatovanie, že dlžníkom zanikol nájom predmetného bytu z dôvodu dlhu vo výške 221.284,69 Sk, čo odporuje zákonu a mal výhradu aj vo vzťahu k uvedeniu, že členský podiel vo výške 40.569,85 Sk bude započítaný do výšky dlhu, čo odporuje zákonu.

Tu odvolací súd udáva, že predmetom postúpenia pohľadávky môže byť akákoľvek pohľadávka v zmysle práva na plnenie voči dlžníkovi, pokiaľ postúpenie nevyklučuje zákon. Postúpiť je možné existujúcu pohľadávku, prípadne aj budúcu pohľadávku. Je možné postúpiť aj spornú pohľadávku.

V zmluve z 25.10.2007 postupované pohľadávky vo výške 221.284,69 Sk zodpovedajú zákonným predpokladom (§ 524 OZ), avšak konštatovanie, že „členský podiel vo výške 40.569,85 Sk bude započítaný do výšky dlhu“ je dohoda, ktorá spôsobuje, že postupovaná pohľadávka nie je určitá (§ 37 OZ). Nie je jasné, či suma za členský podiel sa započíta s dlhom (teda bude dlh znížený) alebo či sa k dlhu

pripočíta (teda bude dlh vyšší). Postupca v zmluve nepreukázal, že by mohol akýmkoľvek spôsobom nakladať s členským podielom dlžníkov v OSBD Poprad. Prvoinštančný súd takéto dojednanie vyhodnotil v rozpore so zákonom (§ 39 OZ), s čím sa odvolací súd stotožňuje, pretože postupovanú pohľadávku robí nejasnú čo do výšky.

Keďže podstatnou náležitosťou zmluvy o postúpení pohľadávky musí byť aj špecifikácia postupovanej pohľadávky, táto je v preskúmanej zmluve neurčitá, preto aj uvedené má následok, že zmluvu o postúpení pohľadávky z 25.10.2007 je možné považovať za neplatnú.

Následky sú potom rovnaké, ako v prípade nedostatkov pri dohode o odplate za postúpenie pohľadávky a spôsobujú, že žalobca nemohol platne nadobudnúť pohľadávku od I. I., keď nie je jasné ani o akú konkrétne pohľadávku ide a nesvedčí mu hmotné právo za uplatnený nárok.

17. Preto v rozsahu sumy 2.356,768 eur s prísl. prvoinštančný súd správne postupoval, keď žalobu zamietol. A odvolací súd stotožnený s týmto záverom a právnym názorom dovolacieho súdu v tejto časti prvoinštančný rozsudok podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

18. Správne postupoval prvoinštančný súd aj pri rozhodovaní o trovách konania, keď aplikoval ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP.

Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1, 2 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

Zásada úspechu v spore je základným kritériom pre priznanie náhrady trov konania, ktoré vynaložila strana v spore. Strana, ktorá bola v spore úspešná, má proti strane nárok na náhradu trov konania, podľa § 262 CSP a ich výške je rozhodované samostatne.

Keďže vo veci žalovaní mali plný úspech v prvoinštančnom konaní, patrí im aj nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

Odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP a § 453 ods. 3 CSP rozhodoval aj o trovách odvolacieho konania a dovolacieho konania.

V odvolacom konaní boli v plnom rozsahu úspešní žalovaní, kde ich úspech spočíval v zamietnutej časti nároku v rozsudku odvolacieho súdu č.k. 17Co/54/2021-564 (4.248,94 eur plus 4.988,54 eur) a v tomto odvolacom konaní v rozsahu nároku 2.356,768 eur s prísl. Preto im patrí nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi.

V odvolacom konaní bolo dovolanie podané žalovanými. V dovolacom konaní sp. zn. 5Cdo/113/2023 boli žalovaní v rozsahu dovolania úspešní, preto im patrí nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi.

Odvolací súd skúmal na námietku žalobcu existenciu dôvodov pre aplikáciu § 257 CSP.

S aplikáciou § 257 CSP žalovaní nesúhlasili.

Aplikácia § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP). Zákon vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to dôvodov hodných osobitného zreteľa a súčasne existenciu výnimočných okolností vo veci a na strane strán sporu. Žalobca všetky kumulatívne dôvody netvrdil a ani nepreukázal, tvrdil len existenciu výnimočných okolností vo veci, a to skutkové okolnosti, ktoré vyšli najavo v inej veci, a to sp. zn. 12C/247/2014, ktorých vznik žalobca svojim konaním nezapríčinil a nespôsobil.

Keďže výnimočnosť okolností v inej veci zistených, bez bližšieho označenia a vplyvu na prejednávajúcu vec žalobcom bola tvrdená len všeobecne a ďalšie podmienky žalobcom neboli tvrdené a ani konkretizované, odvolací súd nezistil dôvody pre aplikáciu § 257 CSP ako výnimočné ustanovenie pre nepriznanie jeho zodpovednosti za trovy konania, keďže v konaní nebol úspešný.

Preto prvoinštančný výrok o trovách konania odvolací súd považoval za správny a tento potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP) a odvolacie a dovolacie trovy konania priznal žalovaným ako úspešnej strane sporu.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).